

BUITENGEBIED

ODILIAPEEL

HET BOERENERF

In het buitengebied van Odiliapeel zijn veel boerenerven aanwezig. De erven verschillen in grootte en aanwezigheid van groen. De erven waar veel groen aanwezig is in de vorm van bomen, struiken en rommelhoekjes zijn soorten te vinden als de rosse woelmuis en bosmuis. Kleine zoogdieren maken gebruik van takken- en stenenstapels om in te verblijven. De bomen rondom de erven vormen ook geschikt leefgebied voor de eekhoorn.

Niet alleen het groen maar ook de bebouwing vormt een plek waar diersoorten kunnen verblijven. Oude schuren met kieren en gaten zijn bijzonder geschikt voor een soort als de steenuil, maar ook de gewone groot-oorvleermuis. Waar de steenuil rustige hoekjes opzoekt, hangt de gewone grootoorvleermuis aan de balken in het plafond. De vlinder-vleugeltjes op de vloer van de zolder verklappen de aanwezigheid van de gewone grootoorvleermuis. Een andere soort die graag gebruik maakt van een boerenschuur is de boerenwaluw. De boerenwaluw maakt van klei en leem een komvormig nest aan de balken van de schuur.

VERSTOPPLEKKEN

Rondom de boerenerven is in delen van het gebied nog een gevarieerd landschap aanwezig met kleine bospercelen, houtwallen en weilanden. De combinatie van deze elementen zorgt voor de aanwezigheid van specifieke soorten. Een voorbeeld hiervan is de das. De das is een soort die overdag in een bosperceel of houtwal verblijft in een burcht onder de grond. Wanneer de zon ondergaat verlaat de das zijn burcht en trekt hij richting de weilanden opzoek naar voedsel. Het menu bestaat voornamelijk uit regenwormen.

Eén soort die wel bovengronds verblijft is de patrijs. De houtwallen vormen veilige plekken waar de vogel zich kan verstoppen. Voor de patrijs zijn kleinschalige landschappen met heggen en houtwallen essentieel. Door het verdwijnen van het kleinschalig landschap door schaalvergroting binnen de landbouw is de soort in een rap tempo verdwenen. Door het laten staan van ruige akkerranden met onkruiden, het terugbrengen van heggen kan de soort ondersteund worden in zijn voortbestaan. Wie een patrijs wil zien moet goed opletten want door het bruin met grijs gestreepte verenkleed is de patrijs bijna onzichtbaar!

Patersweg (Google Maps)

Torenavalkweg (Google Maps)

Piet Kroef Peelpark (Econsultancy)

GEBIEDSKENMERKEN

Oppervlakte 2350 ha

Functie Buitengebied

Bodem Veldpodzolgronden

Overig

KARAKTERISTIEK

Het buitengebied van Odiliapeel is een ontgonnen gebied waarin menselijke invloed het huidige beeld bepaalt. Voor 1850 bestond het gebied uit woeste gronden en heide. Na 1850 wordt vanuit Volkel steeds meer terrein ontgonnen voor landbouwgebruik. De ontginningen zijn doorgegaan tot 1956 waarna bijna het hele gebied is ontgonnen en bestond uit kleine percelen. Na 1977 werd de schaalvergroting ingezet waardoor kleine percelen omgevormd werden tot grote boerenlanden. Eind jaren '70 zijn er in het gebied waterpartijen gevormd door de zandafgravingen. Hemelrijk is hier een voorbeeld van. In het gebied wordt de laatste jaren aandacht geschonken aan de natuurhistorie. Zo is er in 2022 een nieuw landschapspark, het 'Piet Kroef Peelpark' geschonken aan Odiliapeel en is er natuurontwikkeling in de vorm van de 'Peelsche Heide' aan de Beukenlaan ontwikkeld.

Boerenwaluw
(H. Looman)

GROTE WATEREN

Door de zandwinning in het gebied zijn er meerdere grote zandwinningsplassen ontstaan waaronder de Kleuter en Hemelrijk. Deze zandwinningsplassen zijn van recreatieve waarde voor outdoor activiteiten als zwemmen en sportvissen. Naast de recreatieve waarde vormen de plassen ook een leefgebied voor een tal van soorten. Onderwater zijn soorten te vinden als de baars, driedoornige stekelbaars en rietvoorn. Op het wateroppervlak leven soorten als dodaars. De dodaars is een schuwe vogel, die niet snel opvalt en deze zal de drukke recreatieve delen vermijden. In de rietkragen leven specialisten als de kleine karekiet. De kleine karekiet is een vogel die gebruik maakt van oude rietstengels om haar komvormige nest tussen te bouwen. Door de vele zwemmers blijven delen van de oevers zandig waarmee deze bij uitstek geschikt zijn voor de kleine plevier. Met de middellange snavel speurt de kleine plevier de oevers af op zoek naar kleine insecten en larven.

NIEUWE OUDE NATUUR

De tijd heeft in het buitengebied van Odiliapeel niet stilgestaan. Dat het gebied voor de ontginningen iets unieks had waarnaar verlangd wordt, blijkt uit de recente ontwikkelingen. Voorbeelden van recente ontwikkelingen zijn de realisatie van het landschapspark het 'Piet Kroef Peelpark' en de 'Peelsche heide'.

De 'Peelsche heide' is niet altijd geweest zoals het huidige landschap eruit ziet. Eeuwenlang bepaalde heide en natte laagten het beeld. Nadat het gebied ontgonnen werd en in gebruik werd genomen voor landbouw is het na de Tweede wereldoorlog omgevormd tot bosperceel ten behoeve van defensie. Op het terrein zijn restanten aanwezig van een boerderijhangaar. De restanten vormen nu een zeer belangrijke verblijfplaats voor vleermuizen. De franjestaart verblijft bijvoorbeeld tussen de kieren van de hangaar.

De waterplas op het terrein wordt gebruikt als viswater maar ook als jachtgebied voor vleermuizen. Muggen en andere vliegende insecten staan op het menu. Vanwege de aanwezigheid van vissen in het water is het minder geschikt voor amfibieën. Echter zijn in het buitengebied van Odiliapeel meerdere poelen aanwezig die wel geschikt zijn voor amfibieën. Soorten als de alpenwatersalamander, kamsalamander en bruine kikker komen hier voor.

Daarnaast vormen poelen ook het perfecte leefgebied voor de larven van libellen. Soorten als azuurwaterjuffer, vuurjuffer en grote keizerlibel komen hier voor. Rondom de wateren is een overgangsgebied aanwezig waardoor de bodem vochtig is. Dit zorgt voor de aanwezigheid van planten als de grote kattenstaart en dagkoekoeksbloem.

Gewone grootovleermuis (iStock)

Kamsalamander (iStock)

WAARGENOMEN SOORTEN

(ZOALS BEKEND IN NATIONALE DATABANK FLORA EN FAUNA)

VOGELS

- Boerenzwaluw
- Dodaars
- Gele kwikstaart
- Kievit
- Kleine karekiet
- Kleine plevier
- Patrijs
- Roodborsttapuit
- Spreeuw
- Torenavalk

ZOOGDIEREN

- Bosmuis
- Bruine rat
- Das
- Eekhoorn
- Haas
- Konijn
- Mol
- Ree
- Rosse woelmuis

Vos

.

VLEERMUIZEN

- Franjestaart
- Gewone dwergvleermuis
- Gewone grootovleermuis
- Watervleermuis

DAGVLINDERS

- Bont zandoogje
- Groot dikkopje
- Hooibeestje
- Icarusblauwtje
- Klein koolwitje
- Kleine parelmoervlinder
- Kleine vos
- Kleine vuurvinder
- Koninginnepage
- Oranje zandoogje

LIBELLEN

- Azuurwaterjuffer
- Blauwe breedscheenjuffer
- Grote keizerlibel
- Kleine roodoogjuffer
- Paardenbijter
- Platbuik
- Smaragdlibel
- Tangpantserjuffer
- Vuurjuffer
- Weidebeekjuffer

REPTIELEN, AMFIBIEËN & VISSSEN

- Alpenwater-salamander
- Baars
- Driedoornige stekelbaars
- Gewone pad
- Hazelworm
- Kamsalamander
- Kleine watersalamander
- Levendbarende hagedis
- Rietvoorn

Kleine karekiet (iStock)

OVERIGE ONGEWERVELDEN

- Berkenwants
- Bijenwolf
- Kooluil
- Paardenbloemspanner
- Sint-Jacobsvlinder
- Struiksprinkhaan
- Veelvraat
- Vroege grasmot
- Weideschorpioenvlieg
- Zwervende akkerslak

VAATPLANTEN

- Dagkoekoeksbloem
- Dwergzegge
- Grote kattenstaart
- Kleine pimpernel
- Mosbloempje
- Ruwe berk
- Slangenkruid
- Sleedoorn
- Steenanjer
- Stijve ogentroost

OVERIGE

- erkenzwam
- Gewoon elfenbankje
- Gewoon muisjesmos
- Gewoon puper-schaaltje
- Groot dooiermos
- Kapjesvingermos
- Paarse knotzwam
- Plooiervoetstuf-zwam
- Vals dooiermos
- Vliegenschwam

BEN JE BENIEUWD WAT ER OP DIT MOMENT AAN SOORTEN WORDT GEZIEN?

Neem eens een kijkje op waarneming.nl. Hier vullen vrijwilligers hun waargenomen soorten in. Steeds meer mensen voeren in wat ze hebben gezien. Op die manier leren we welke soorten voor kunnen komen. Deze kennis vormt een basis voor bescherming van biodiversiteit. Wil je zelf een bijdrage leveren of soorten leren kennen? Dan is er een app voor op je telefoon die aan de hand van foto's kan herkennen welke soort je hebt gezien. Kijk op ObsIdentify.

'AMBASSADEUR' VAN DIT DEELGEBIED IS DE BOERENZWALUW

De 'ambassadeur' van het gebied is de boerenwaluw. Deze soort is gekozen als vertegenwoordiger, omdat in dit deelgebied kansen voor verbetering van het leefgebied zijn. Net als alle andere soorten heeft de boerenwaluw behoefte aan voedsel, voortplantingsplekken en vocht. Als het goed gaat met de ambassadeur kunnen veel andere soorten meeliften op zijn succes.

VOORWAARDE & VERBETERMAATREGEL VOOR DE AMBASSADEUR

Vocht: Boerenwaluwen metselen een nest van klei, leem en modder.

oor het aanleggen van poelen is er voldoende water en modder aanwezig om een nest te bouwen.

Voortplanting: De boerenwaluw broedt voornamelijk in open schuren en onder dakoverstekken en bruggen.

Door schuren niet volledig af te sluiten kunnen boerenwaluwen deze gebruiken om te broeden. Het gebruik van kunstnesten helpt de boerenwaluw aan het broeden te krijgen.

Voedsel: Het voedsel van de boerenwaluw bestaat uit insecten, waaronder veel muggen.

Door minder pesticiden te gebruiken zijn er meer insecten beschikbaar die de boerenwaluw kan opeten.

Boerenwaluw
(M. de Haas)

Natuurlijke poel
(M. de Haas)

VERBETERMAATREGELN

HUIDIGE SITUATIE	GEWENSTE SITUATIE	HOE GEWENSTE SITUATIE BEREIKEN?	
		GEMEENTE	INWONERS
Een gedeeltelijk afwisselend.	Een volledig natuur- en waterdooradering van het landschap met kleinere agrarische percelen.	Aanplanten van diverse soorten bomen en struiken om groene structuren met elkaar te verbinden en aanwezige structuren te versterken.	Maak poelen in de tuin en weilanden met natuurlijke oevers.
Kleine bospercelen, houtwallen en (grote) weilanden.	Een grote variatie aan boom- en plantensoorten.	Waterpartijen aanleggen met natuurlijke oevers als jachtgebied voor boerenwaluwen.	Plaats levende beplanting langs erfgronden zoals heggen, bosplantsoen en bomen.
Veel oudere woningen en schuren.	Gevarieerde bermen in soorten en structuur.	Invoeren van gefaseerd maaibeeld bij de bermen en oevers, waarbij maatwerk wordt toegepast.	Maak nestgelegenheid door het ophangen van vogelhuisjes voor zwaluwen, mussen en mezen. Voor boerenwaluwen kunnen er ook dunne balken onder een afdak gemonteerd worden waar ze zelf hun nest bouwen.
Relatief weinig verschil in boom- en plantensoorten.	Tuinen in het buitengebied zijn ecologisch waardevol ingericht.	Gebruik geen gif.	Breng in de tuin diverse, van nature voorkomende (inheemse), planten aan die in verschillende periodes van het jaar bloeien en een voedselbron zijn voor bijen, vlinders en andere insecten.
Relatief weinig variatie in soorten en structuur in bermen.			Gebruik geen gif.